נה: רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

אבל לא בוצרין. פ"ה לפי שעומדין בגת טמאה וה"ה דהוה מלי למימר שמא יבלענו בכלים טמאים וי"ל כי לפי מה שפ"ה ימאס לחפי' אם בגרס בכלים טמאים לא נטמאו עד שלא הוכשרו דסתמא לא הוכשרו: **אבל מוליכין את לפלטר.** פ"ה אופה הפת ולא נהירא דה"ל למימר למנוע ועוד דאמרינן בתוספתא[ד] אין מסייעין נחתום העושה בטומאה ואין מוליכין עמו [ה](גרוגות) למנוע לכך נראה פלטר נחתום קטן שלוקחין הרבה ככרות בימד מן הנחתום גדול כדי למוכרם על יד על יד וטעמא דמוליכין עמו פת לפלטר היינו משום שכבר נגמרה מלאכת העבודה וזו מלאכה אחרת היא אבל ולאו הולכה לתנור אסורה שזו היא סוף הליסה [ה] וכפרק האבר (ב"מ דף מ.) נמי משמע דפלטר הוא נחתום קטן דקתני נחתום מחד גברא זבין פלטר מתרי תלת גברי זבין וירושלמי נמי קאמר פלטר משמשם הוא בכמה נחתומין: **א"ר הונא** יין כיון שהתחיל לימשך בו'. פ"ה שהגת עשויה במדרון ומשעה שהוא נמשך מצד העליון לצד התחתון קרוי יין וכסמוך נמי פירש בגת פקוקה ומלאה ולא נמשך כה היין ולא זז ממקומו אלא במקום שנסחט שם עומד נראה מתוך פירושו לחפי' בגת עצמה אם פינה החרצנים אילך ואילך ונשאר היין לצד אחד הוי התחיל לימשך וה"ה נמי בגיגיות שאנו שדורכים בהם וכן פי' רשב"ם בשם רש"י וז"ל הלכה כמשנה אחרונה כרב הונא דאמר יין כיון שהתחיל לימשך עושה יין נסך ואם מפנין גרעינים שבגיגיות אילך ואילך כדי שיכנס היין באמציעותו נראה (לר"י) [לרש"י] אין לך המשכה גדולה מזו ועושה יין נסך עכ"ל ול"ל לפירושו שפינה הגרעינים עד שולי הגיגית שאם לא פינה כי אם למעלה אין כאן המשכה כיון שיש ענבים מחמיה תדע דהא תנן במתני' אע"פ שנטל ידו ונותן לתפוח ות"כ פינה הענבים אילך ואילך ואפ"ה שרי בגת פקוקה ומלאה אפי' לרב הונא כדמשני בסמוך אלא לאו ש"מ דההיא איכא לאוקומי שעדיין לא פינה עד שולי הגת ור"ת פירש שהתחיל לימשך שהתחיל לקלח מן הגת קודם שירד לבור ופריך תנן לוקחין גת בעוטה אע"פ שנטל ידו ונותן לתפות ומשמע אפי' התחיל לימשך ומשני בגת פקוקה שנפקק הליטור ואינו מקלח כלל ולא גרסינן ומלאה וכן בפי' רב"ח לא גרס ליה ואי גרסינן ליה נעי למימר ומלאה שאינו נמשך כלל לצד הבור ולפי' זה אם פינה הענבים אילך ואילך ונשאר היין בגומא בחמלע הגיגית אין כאן המשכה כיון שלא הניח שם גרגותני לתנן היין אבל אם מושך היין מן הגיגית דרך הכרזא אין לך המשכה גדולה מזו אי אם שולה בגומא שבתוך הגיגית כוס מלא יין אם הוא מתכוין לשלותו מן החרצנים ומן הזגין יש לחוש קצת להמשכה ואם אינו מקפיד בחרצנים וזגין אין כאן המשכה ושרי וא"ת מילד לוקחין יין בגיגיות העובדי כוכבים המלאות ענבים דרוכות למה אין לנו לחוש כי שמא כבר המשיכו העובדי כוכבים יין מהם ומזגו ומלאום ענבים דבשלמא בגיגיות קטנות שבוצרין בהן ומביאין אותן מן הכרם אין לחוש כי אין דרך להמשיך יין מהם אבל בגיגיות גדולות יש לחוש כיון שהעלים ישראל עיניו מהם ומחמת חשש זה יש שעומדים שם בבציר כשממלאין הגיגית ואח"כ חותמין אותה כשרוצין שיהא היין בגיגית כ' ימים או ג' ימים ומביאים ראיה מהירושלמי דקאמר על מתני' לוקחין גת בעוטה תני ר' חנין והוא שלא העלים ישראל עיניו ממנו ועוד כתב שם בהלכות דורכין עם העובד כוכבים ומסייענין אותו אם נתעלם מעיניהם נעשה יין נסך אלמא משמע מתוך הירושלמי שיש לחוש למשנה ראשונה לשמא יחזיר גרגותני לגת או למשנה אחרונה לשמא ממשיך ממנו אבל ר"י פי' שיש להקל ואומר שהירושלמי לא אסר אלא בגת בעוטה יפה ויש בה יין הרבה ואינא לימשוך ממנה בקל אבל הגיגיות שלנו אין בהם יין כל כך לפי שאינם דרוכות יפה ולא חיישינן להמשכה ורבינו יהודה פי' דהירושלמי קאי אמשנה אחרונה וכגון שהמשיכו ממנו כבר ונעשה יין ולפיכך נאסר בהעלמת העין דיש לחוש שמא החזיר כלי הבור או גרגותני לגת וההיא דר' חנין נמי קאי אמתני' דקתני ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר והשתא איכא למיחש בהא דכיון שירד היין מן הגת לבור יש לחוש שמא יחזיר כלי הבור וגרגותני לגת ולכך צריך שלא יעלים ישראל עיניו ועוד כתב רבינו יהודה וז"ל ומאד יש להחמיר בלידי המשכה והמחמיר (ו) לחת סדין על הגיגית ולמלאות הגיגית ולחותמה תבא עליו ברכה ויש שהיו רוצין למלוא תן בעיני העובדי כוכבים והיו העובדי כוכבים דורכים עמהם בגיגיות קודם המשכה ושמע ר' יעקב והקפיד ולא לגדותם אם לא ישמעו וישובו ולא יעשו עוד כך כי אולי אסרו לפי משנה אחרונה דריכה קודם המשכה אטו אחר המשכה אע"ג דלא גזרינן לקמן נייר לידיה אטו לא נייר לידיה וא"כ יש להחמיר שלא לדרוך עובד כוכבים יין ישראל כלל ועוד שמא ידרוך לאחר שיתחיל היין למשוך בגיגית עצמה לפי' רש"י וכ"ל דכרזא שעושין העובדי כוכבים בגיגית למשוך היין חשוב המשכה כמו גרגותני והקונה יין מגיתות העובדי כוכבים צריך ליזהר שלא תהא כרזא בגיגית ולוקח כרזא קטנה אבל כרזא גדולה כעין פי חבית לא חשיב המשכה מאחר שהענבים נמשכים דרך שם עם היין: **אין** בוצרין עם העובד כוכבים בגת. פי' וה"ה עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה לחיכא תרתי דמסייע ידי עוברי עבירה ועוד שגורם הטומאה ולכך לא אלטריך למיתני נמי הא אבל קשיא למה צריך למיתני אין דורכין עם ישראל וכו' פשיטא השתא אין בוצרין עם העובד כוכבים דליכא אלא גרם טומאה דרבנן דריכה עם ישראל דאיכא סיוע טומאה דאוריתא לא כ"ש וי"ל דלפי מאי דפרישית דאייתי נסוף דריכה ניחא דאלטריך לאשמועינן שאסור לסייע ידי עוברי עבירה אע"ג שכבר התחיל בעבירה:

ואין

אבל לא בוצרין עמו [א]ישראל שהוא עושה בטומאה לא דורכין ולא בוצרין עמו אבל מוליכין עמו חביות לגת ומביאין עמו מן הגת: [ב]נחתום שהוא עושה בטומאה לא לשין ולא עורכין עמו אבל מוליכין עמו פת לפלטר: **גמ'** אמר רב הונא [ג]יין כיון שהתחיל להמשך עושה יין נסך תנן לוקחים גת בעוטה מן העובד כוכבים ואע"פ [ד] שנטל בידו ונתן לתפוח א"ר הונא [ה]בגת פקוקה ומלאה ת"ש ואינו עושה יין נסך עד שירד לבור ה"נ בגת פקוקה ומלאה ת"ש ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר אמר רב הונא לא קשיא כאן במשנה ראשונה כאן במשנה אחרונה דתניא [ו]בראשונה היו אומרים בד"ד אין בוצרין עם העובד כוכבים בגת שאסור לגרום טומאה לחולין שבא"י ואין דורכין עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה שאסור לסייע ידי עוברי עבירה אבל דורכים עם העובד כוכבים בגת ולא חיישינן לדרב הונא [ז]וחזרו לומר [ח] דב"ד ה"אין דורכין עם העובד כוכבים בגת משום דרב הונא אין בוצרין. כי לפי שנותנין בגת טמאה וגורם טומאה הוא שנתינתן לגת בשם דריכה הוא ודריכתן תטמאם וקודם דריכה ודאי לא מקבלי טומאה דסתמא לא הוכשרו והא דקתי"ל[ט] הבוצר לגת הוכשר היינו היכא דהוכשר ודאי וקסבר אסור לגרום טומאה לחולין שבא"י: **וישראל העושה.** פירותיו בטומאה עובר עבירה הוא שהרי נצטווה על כך הלכך אפילו דורכן נמי אסור שדריכתן בעבירה בגת טמאה ודריכתן הוא עיקר טומאתן כשנעשין משקה הן טמאין ע"י הגת ואסור לסייע ידי עוברי עבירה אלא פורשין מהן כדי שלא יגיע בכך אבל עובד כוכבים לאו עובר עבירה הוא שלא נצטווה: **אבל מוליכין עמו חביות.** ריקניות לגת ומביאין עמו חביות מלאות מן הגת דאין כאן עבירה דמאחר שנטמאו בגת מותר לתת היין בחביות טמאות: **לא לשין ולא עורכין עמו.** שכל מעשה עריכה זו בעבירה: **לפלטר.** שאופה את הפת: **גמ' שפפחיל לימשך.** שהגת עשויה במדרון ומשעה שהוא נמשך מצד העליון לצד התחתון קרוי יין: **פקוקה.** שפקקו הליטור ע"פ הבור שלא (ט) יכול ליכל והיא היתה כולה מלאה ענבים ולא נמשך כה יין ולא זז ממקומו אלא במקום שנסחט שם עומד: ומקשין והא קתני **עד שירד לבור.** אבל לנמשך לא חיישינן: **ה"נ בגת פקוקה ומלאה.** ואשמעינן בגת מלאה אין כה משיכה עד שיטול פקק שלפניה וירד היין והיא משיכתו מיד: **והשאר מותר.** והא הכא דהתחיל לירד והרי נמשך וקתני מה שבגת מותר: כד"ד (ז) דב"ד שימנין הן: **אין בוצרין עם העובד כוכבים בו.** וה"ה לישראל העושה פירותיו בטומאה ומוסיף עליו ישראל שאף אין דורכין עמו. בלילה היא גרם טומאה שהבוצרו מוליכו לגת והגת טמאה: **ידי עוברי עבירה.** לעיל פרשתי: **אבל דורכין עם העובד כוכבים.** דכיון דבכר נטמאו ועובד כוכבים לאו עובר עבירה הוא שלא נצטווה שרי: **ולא חיישינן לדרב הונא.** למיסריה משום משתכר באיסורי הנאה משהתחיל לימשך דאינו יין עד שירד לבור:

ואין

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דפ"ח ע"ש], ב) [תוספתא שם ע"ש], ג) [לעיל לט:], ד) [רש"ס], ה) נ"ל גרס"ת,

הגהות הב"ח

(א) נפ"א שנטל ידו ונותן לתפוח: (ב) שם ומזגו לתפוח: (ג) רש"י ד"ה פקוקה וכו' שלא יוכל לירד: (ד) ד"ח כב"ד דב"ב סימנין: (ה) תוס' ד"ה אבל וכו' ובפרק האבר נ"ב והוא מנסה שלמה פ"ה דדמאי: (ו) ד"ה ח"ל הוא וכו' רבינו יהודא וכו' והמחמיר למלאות הגיגית ולתת סדין על הגיגית ולחותמה תבא עליו ברכה:

עין משפט
נר מצוה

נח א מי' פי"ב מהל' תרומות הלכה י:
ב [מי' פ"מ מהלכ' כלכרים הל' יג]:
נט ג מי' פי"א מהל' מאכלי אסורות הל' יא סמג לאין קמה עוד ס"ע י"ד סי' קנ: פרי"ן:
ס ד עיין שם ס"מ עוד ס"ע שם פעיף כ:
סא ה מי' שם טוש"ע שם פעיף כא:

רבינו חננאל

כו' אמר רב הונא יין כיון שהתחיל לימשך אם נגע בו עובד כוכבים נעשה יין נסך איני והא תנן לוקחין גת בעוטה מן העובד כוכבים אף על פי שנוטל ונותן בידו לתוך התפוח הנה נגע בו העובד כוכבים וקתני לוקחין ופרקינן בגת פקוקה גת שדרכה עובד כוכבים והיה הגת סתומה שלא נמשך היין ממנה כלל ונוטל מתוך הגת הענבים הדרוכים ונותנן לתפוח והתפוח בגתן כלי הוא כדתנן במסכת תמיד ותפוח היה באמצע המזבח ונותן הענבים הדרוכין בתפוח להקיש (עליהם) עליהם הקדרה לסוחשם והיין עדיין לא נמשך לפיכך תאני לוקחין. תוב מקשינן ירד בבור מה שבבור אסור והשאר מותר הנה אין נאסר במשיכתו אלא בירידתו לבור. ופירש רב הונא האי כמשנה ראשונה ואנא דאמרי כמשנה אחרונה דתניא היו אומרין אין בוצרין עם העובד כוכבים לגת שאסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל ואין דורכין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה שאסור לסייע ידי עוברי עבירה אבל דורכין עם העובד כוכבים בגת משום דרב הונא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com